

здебільшого знаходяться в межах *p* — *pp*. Усі пасажі в крайніх розділах форми мініатюри, що імітують спів птаха, музикант грає легким туше, яке надає можливість виявити світлий тембральний колорит верхнього регістру. Зауважимо, що в крайніх розділах форми Сьомої п'єси Р. Лупу унікає будь-яких *rubato*, досягаючи гнучкості фразування виключно шляхом активного задіяння невеликих *crescendo* та *diminuendo*. Дещо інакше виконавець репрезентує середній розділ п'єси, у якому відчутне більш вільне трактування метроритмічної основи завдяки додаванню невеликих виразних темпових відтяжок на окремих гармоніях.

У восьмій п'єсі («Мисливська пісня») привертає увагу чітка диференціація звичайного та гострого акцентів. У першому випадку піаніст виокремлює акцентовані ноти насиченим, проте більш м'яким туше, виразно інтонуючи їх у загальному розвитку мелодичної лінії. У другому випадку музикант грає акценти чітким зібраним туше, не пом'якшуючи удар, що надає їх звучанню яскравості, дзвінкості.

Заключна п'єса «Лісових сцен» («Прощання») трактується Р. Лупу в лірико-оповідальному ключі й сприймається як своєрідна післямова. Піаніст досягає філігранності фразування завдяки мікроагогії та мікродинаміці, наближаючи музичне висловлювання до специфіки живого мовлення. В цій п'єсі ключовим знову виявляється виразна диференціація пластів фактури за допомогою динамічних та штрихових знахідок, які розкривають темброво-обертонний потенціал звучання інструменту.

Отже, виконавська версія «Лісових сцен» ор. 38 Р. Шумана, створена Р. Лупу, відзначена увагою до композиторського задуму. Піаніст точно дотримується усіх вказівок, зазначених у нотному тексті, лише інколи дещо відступаючи від них. Іншим важливим моментом, який вирізняє розглянуту виконавську версію, є виявлення піаністом тембрового потенціалу фортепіано. Увиразнюючи особливості звучання того чи іншого регістру за допомогою продуманості туше та динамічної нюансировки, музикант досягає інтонаційної виразності, образно-змістової глибини та розкриває цікаві грані музичних образів мініатюр.

І. Алтухова, В. Алтухов

**ФОРТЕПІАННІ ДЖАЗОВІ ТВОРИ ДЛЯ ДІТЕЙ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ
КОМПОЗИТОРІВ ТА АРАНЖУВАЛЬНИКІВ ЯК ЗАСІБ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ
ЮНОГО МУЗИКАНТА**

I. Altukhova, V. Altukhov

**PIANO JAZZ WORKS FOR CHILDREN BY CONTEMPORARY UKRAINIAN COMPOSERS
AND ARRANGERS AS A MEANS OF HARMONIOUS DEVELOPMENT
OF A YOUNG MUSICIAN**

Педагогічний репертуар для учнів-піаністів мистецьких шкіл в останні роки значно збагатився новими естрадно-джазовими творами сучасних українських композиторів та аранжувальників. Для ознайомлення юних музикантів зі стильовими особливостями естрадної, джазової, танцювальної музики автори використовують як авторські власні композиції в жанрах регтайм, страйд піано, блюз, бугі, джаз-вальс, джазова балада, боса нова, фанк, так і аранжування відомих джазових стандартів, яскраві обробки найкращих зразків українського фольклору.

Ці музичні твори дієво сприяють розвитку координації, гармонійного слуху, образного мислення юних виконавців, розширюють у дітей уяву про музику. В юних піаністів покращуються почуття ритму, артикуляція, значно збагачуються штрихи й фактурні прийоми, піаністичний апарат швидко розвивається. Учні позбавляються фізичних, психологічних і ментальних затисків, м'язової скрутості. Звуковидобування в дітей стає більш впевненим та свідомим, з'являється виконавська свобода та артистизм. Учні цікаво вивчати джазові твори і вони із задоволенням займаються самостійно вдома.

Джазовий напрям у сучасному фортепіанному мистецтві представлений яскравою творчістю багатьох композиторів, серед яких Тетяна Афанасенко, Олександр Саратський, Вячеслав Полянський, Неоніла Лагодюк, Лариса Іваненко, Вадим Сніжко, Володимир Журба, Яна Журба, Максим Канке (м. Київ), Руслана Лісова (м. Чернігів), Олег Наumenко (м. Вінниця), Олександр Шавардак (м. Рівне), Людмила Жульєва (м. Запоріжжя), Павло Захаров, Ольга Велика (м. Одеса), Олена Гончарук (м. Кременна), Юрій Шинкаренко (м. Покровськ, м. Жовті Води), Олександр Готов, Аlesia Цибух (м. Харків), Юлія Білинська (м. Дніпро).

Щирий відгук у душі юних виконавців залишає музика Лариси Іваненко, викладачки фортепіано Київської дитячої музичної школи № 35. Влучна програмність збірок середнього і високого рівня складності «Музична скринька», «Яскраве піано», «Сяйво зоряних мостів» з колоритними назвами творів («Агент Кішка», «Мій друг Барбос», «Суперважливе завдання», «Дівча з льодяником», «Смішні штани в смужечку», «Таємний знак», «Східний експрес», «Очікування» тощо) вводять дітей із самого початку у світ казок, пригод, мандрів. Виразні мелодії, запальні ритми та сучасні гармонії цих композицій викладені доступною для учнів фактурою. Особливо сподобались дитячій аудиторії п'єси музичної казки «Пінокію». Збірка складається з 17 різностильових джазових п'єс, майже всі з них мають декілька рівнів складності (легкий, середній, поглиблений). Окремі композиції представлені варіантами для сольного чи ансамблевого виконання. Також прописані цифрові позначення гармонії.

Гарно адаптовані для учнів мистецьких шкіл всесвітньо відомі джазові стандарти представлені в музичних доробках Тетяни Афанасенко (J. Mandel "The shadow of your smile", Н. Arlen "Over the rainbow"), Юлії Білинської (I. Berlin "Puttin' on the Ritz"), Олександра Шавардака (J. Styne "Let its snow"), Ольги Великої (O. Farres "Perhaps, perhaps, perhaps").

Найпопулярніші українські народні пісні в джазовій обробці представлені в трьох випусках збірки «Цвіте терен» Олександра Саратського для фортепіано соло. Особливо багато найвиразніших ліричних обробок у стилі джаз-вальсу, інколи з використанням змінного розміру. Обробки автора звучать по всьому світу, а композиція «Цвіте терен» була двічі виконана в Карнегі-Холі піаністом українського походження Джонсоном Антоніо Бразильєро у 2016 р.

Оригінальні ансамблеві обробки музики з кінофільмів, мюзиклів, популярних пісень зроблені Максимом Канке і Людмилою Жульєвою.